

El sistema sanitari s'ha de centrar en la salut, no en la malaltia

El nostre sistema sanitari fa bona la dita que “no es coneix la salut fins que s'ha perdut”. L'organització interna dels hospitals i els establiments socio-sanitaris i fins i tot la dels centres d'atenció primària i comunitària està pensada per atendre les persones quan estan malaltes i no per preservar-ne la salut.

El lloc on posem el focus determina molt la forma com acabem construint el model sanitari. És evident que cal administrar tractaments a les persones malaltes, guarir-los les ferides i fer un seguiment de la seva evolució clínica, però aquesta no pot ser la prioritat del sistema sanitari, sinó que ho haurien de ser la prevenció, la promoció de la salut i la cura de les persones.

El model actual, en què el focus està orientat a la malaltia, és costós, tant econòmicament com socialment, i acaba afavorint el que es coneix com a “acarnissament terapèutic”, que suposa l'aplicació de teràpies que no proporcionen un benefici real a la persona, perquè ens obsessionem tant a guarir la malaltia que acabem oblidant el benestar de l'individu.

Una altra conseqüència de situar la malaltia per davant de la salut és l'organització de l'atenció sanitària en compartiments estancs, que venen determinats pels òrgans o els sistemes orgànics que estan afectats, i no per les necessitats reals de la persona, que poden ser molt diferents segons siguin els seus condicionants individuals, familiars, socials o culturals. Aquesta compartimentació de l'atenció és ineficient i reduccionista.

PAOLA GALBANY ESTRAGUÉS

PRESIDENTA DEL COL·LEGI OFICIAL D'INFERMERES I INFERMERS DE BARCELONA

GETTY

El mes de novembre passat, l'Hospital Universitari Vall d'Hebron va anunciar que havia substituït la tradicional estructura estanca, equivalent a les especialitats mèdiques, per una altra de més oberta, més orientada a les necessitats i al cuidatge de les persones. Aquesta reestructuració va en la bona direcció.

Per implantar aquest nou model, la Vall d'Hebron necessitarà con-

Administrar tractaments als malalts, guarir-los les ferides i fer-los un seguiment no pot ser la prioritat del sistema sanitari

tractar més infermeres. Segons va anunciar, té previst incorporar-ne 150 més. Les infermeres ens dediquem a cuidar les persones, tenint en compte les seves necessitats individuals, emocionals i socials, que condicionen la seva salut i el seu benestar. Per definició, la nostra professió té una mirada holística, en què el tot –l'individu, les seves circumstàncies i el seu entorn– és més que la simple suma de les seves parts. Per aquest motiu, si volem passar d'un model centrat en la malaltia a un altre de focalitzat en la salut, és imprescindible augmentar el nombre d'infermeres als centres assistencials i empoderar-les, aprofitant al màxim les seves atribucions professionals i fomentant la seva autonomia. El canvi organitzatiu de l'hospital barceloní apunta, encara que sigui tímidament, en aquesta direcció.

Així i tot, l'aposta per un model basat en la salut no pot girar al voltant de l'àmbit hospitalari, que, per la seva mateixa naturalesa, s'ocupa de diagnosticar i tractar malalties. Un model salutogènic ha de girar al voltant de l'atenció primària i comunitària, així com de la salut pública. L'Organització Mundial de la Salut recomana que, almenys, el 25% del pressupost sanitari d'un país es dediqui al primer nivell assistencial. A Catalunya no arribem al 17%.

Si volem passar d'un model sanitari basat en la malaltia a un altre que se centri en la salut cal dedicar força més recursos a l'atenció primària i, sobretot, apostar fermament per la cura, de manera que la prevenció i la promoció de la salut passin a ser les protagonistes del sistema.

Mort de Lisa Marie Presley

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRIPTOR

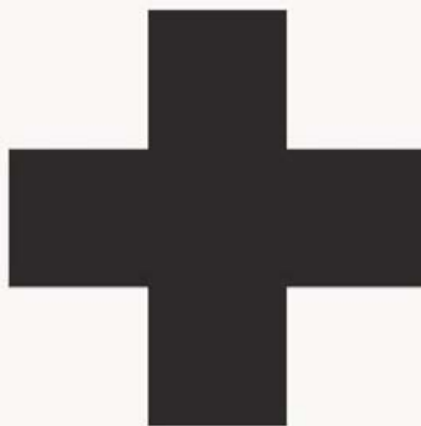
❖ L'estiu passat va coincidir l'estrena de dos *biopics* cinematogràfics dedicats a les que deuen ser les dues primeres veritables icones globals promogudes per la cultura de masses del capitalisme madur (també dit salvatge), és a dir, Marilyn Monroe i Elvis Presley. El film sobre Marilyn, *Blonde*, va resultar ser un fiasco, a pesar de comptar amb una interpretació de mèrit a càrrec de l'actriu Ana de Armas i de basar-se en un llibre de la sempre solvent Joyce Carol Oates. Però el director, Andrew Dominik (autor en el passat d'alguna pel·lícula interessant), l'espifiava amb una mirada arrebossada en el morbo i els arquetips més casposos. Per contra, *Elvis*, la pel·lícula de Baz Luhrmann sobre qui encara ostenta el títol de Rei del Rock, va ser una sorpresa ben grata. És Hollywood, naturalment, però Hollywood quan fa les coses de la millor manera que sap, i en sap molt. Entre els encerts del film hi havia el de donar la veu narradora al dolent de la funció: el representant d'Elvis, el famós i tenebrós coronel Tom Parker (que, com es diu al film, ni era coronel ni era Parker, sinó un estafador holandès fugat de la justícia del seu país), que va saber dur el seu client a una fama mai vista fins aleshores, però que també, literalment, el va deixar que rebentés. I també, el de mostrar la fragilitat del protagonista: un jove de casa humil que no sabia quasi res de res, que tenia un talent artístic fora de tot dubte, i a qui tot li va venir gran.

❖ Com que la pel·lícula s'atura a la mort d'Elvis (a 42 anys), Lisa Marie, filla seva i de Priscilla Presley, hi surt només com a nadó i infant. Ara la Lisa Marie real ha mort amb 54 anys, prematurament també. Va morir igualment jove qui va ser el marit de Lisa Marie, Michael Jackson, un altre gran talent pop de vida descontrolada, i una altra icona que es va emmirallar en el reflex d'Elvis. Priscilla Presley (molt ben interpretada al film per Olivia DeJonge, com Elvis i Parker ho són per Austin Butler i Tom Hanks) és ara una dona de 77 anys que ha hagut de veure'ls morir a tots, a més de viure irremissiblement lligada a una llegenda, tant si li plau com si li dol. Tot en aquestes vides és excessiu, desproporcionat, de vegades grotesc. Però també hi ha la música, la veritat profunda i la bellesa que tots podem comprendre gràcies a la música.

❖ Escoltant les seves gravacions queda clar que Lisa Marie Presley no el va heretar, el talent musical d'Elvis. Però el pitjor és que, si ho hagués fet, ningú tampoc l'hi hauria reconegut. El que ha passat ha estat allò que molts esperaven d'ella: s'ha consumit, fins al dia de la mort, sota una ombra que no és ben bé la de son pare, sinó la mateixa ombra que ja es va emportar son pare. Una ombra que és feta de rancúnia, d'enveja, de recel, de classisme, de ressentiment. I també, per part d'ells, de la freda desolació de les matinades de despertar-se drogats i bruts, amb tot el cos adolorit, i no entendre res. Són històries com les que ja contaven els grecs antics, sí, només que retransmeses per la pantalla.

DE FIT A FIT

Sanitat pública

(MÉS)

JORDI DURÓ